

हरिकथामृतसार - १६

दत्त स्वातंत्र्य संधि

हरिकथामृतसार गुरुगळ । करुणदिंदापनितु पेळुवे ।
परम भगवद्भक्तरिदनादरदि केळुवुदु ॥

कारुणिक हरि तन्नोल्लिप्पा।पार स्वातंत्र्य गुणदि ना ।
नूरु तेगेदु सपाद आरोदधिक अरुवत्तु ॥
नारिगित्तु द्विषोडशाधिक।नूरु पादत्रयव तन्न श ।
रीरदोळगीपरि विभागव माडि त्रिपदाह्व ॥ ॥१६-०१॥

सत्यलोकाधिपनोळगे ऐ।वत्तेरडु पवमाननोळु ना ।
ल्वत्तु मेलेंदधिक शिवनोळगिट्टनिप्पत्तु ॥
चित्तजेंद्ररोळैदधिकदश।तत्त्वमानिगळेनिप सुररोळु ।
हत्तु ईरैदखिळजीवरोळिट्ट निरवद्य ॥ ॥१६-०२॥

कलि मोदलुगोडखिळ दानव।रोळगे नात्वत्तैदु ई परि ।
तिळिदुपासनेमाडु मरेयदे परमभकुतियलि ॥
इळैयोळगे संचरिसु लकुमी।निलयनाळाळेंदु सर्व ।
स्थळगळलि संतैसु-तिप्पनु गेळैयनंददलि ॥ ॥१६-०३॥

अवनिप स्वामित्व धर्मव । स्ववशमात्यरिगित्तु ता म ।
त्तवर मुखदलि राजकार्यव माडिसुव तेरदि ॥
कविभिरीडित तन्न कळेगळ । दिविज दानव मानवरोळि ।
ट्टविरत गुणत्रयज कर्मव माडि माडिसुव ॥ ॥१६-०४॥

पुण्यपापगळी तेरदि का।रुण्यसागर देवदानव ।
मानवरोळिट्टवर फलव्यत्यासवने माडि ॥
बन्न बडिसुव भक्तिहीनर । सन्नत सुकर्मगळ तेगेदु प्र ।
पन्नरिगे कोट्टवर सुखबडिसुवनु सुभुजाह्व ॥ ॥१६-०५॥

माणिकव कोडंगडियोळजि।वान कोट्टापुरुषन समा ।
धान माडुव तेरदि दैत्यरु नित्यदलि माळ्य ॥
दानयज्ञादिगळ फल यज।मान तानपहरिसि असमी ।
चीन सुखगळ कोट्टु असुरर मत्तरनु माळ्य ॥ ॥१६-०६॥

एणलांछननमलकिरण क्र।मेण वृद्धियनैदि लोगर ।
काणगोडदिह कत्तलेय भंगिसुव तेरदंते ॥
वैनतेयांसगन मूर्ति ।ध्यानवुळ्ळ महात्मरिगे सु ।
ज्ञान भक्त्यादिगळु वर्धिसि सुखव कोडुतिहवु ॥ ॥१६-०७ ॥

जनपनरिकेय चोर पगलोलु ।धनव कद्दोय्दीयलवनव ।
गुणगळेणिसदे पोरेव कोडदिरे शिक्षिसुव तेरदि ॥
अनुचितोचितकर्म कृष्णा ।र्पणवेनलु कैगोडु तन्नर ।
मनेयोळिट्टानंदबडिसुव माधवानतर ॥ ॥१६-०८ ॥

अन्नदन्नादन्ननामक । मुन्न पेळ्ळ प्रकार जीवरो ।
ळन्नरूप प्रवेशगैदवरवर व्यापार ॥
बन्नबडदले माडि माडिसि । धन्यरिवरहुदेंदेनिसि त्रै ।
गुण्यवर्जित तत्तदाह्वयनागि करेसुवनु ॥ ॥१६-०९ ॥

सलिलबिंदु पयोब्धियोळु बी।ळलु विकारवनैदबल्लुदें ।
जलवु तद्रूपवने ऐदुवुदेल्लकालदलि ॥
कलिमलापहनर्चिसुव स ।त्कुलजर कुकर्मगळु तानि ।
ष्कलुषकर्मगळगि पुरुषार्थगळ कोडुतिहवु ॥ ॥१६-१० ॥

मोगदोळगे मोगविट्टु मुद्दिसि । मगुविनं बिगिदप्पि स्नेहदि ।
तैगेदु तन्न स्तनगळुणिसुव जननियंददलि ॥
अगणितात्मनु तन्न पादा ।ब्जगळ धेनिप भक्तजनरिगे ।
प्रघटकनु तानागि सौख्यगळीव सर्वत्र ॥ ॥१६-११ ॥

तोटिगनु भूमियोळु बीजव । नाटबेकेंदेनुत हितदलि ।
मोटेयि नीरेत्ति ससिगळ संतैसुवंते ॥
पाटुबडदले जगदि जीवर । घोटकास्यनु सृजिसि योग्यते ।
दाटगोडदले सलहुतिप्पनु सर्वकालदलि ॥ ॥१६-१२ ॥

भूमियोळु जलविरे तृषार्तनु । ता मरेदु मोगवेत्ति ऐण्देसे ।
व्योममंडलदोळगे काणदे मिडुकुवंददलि ॥
श्रीमनोरम सर्वरंत ।र्यामियागिरे तिळियदनुदिन ।
भ्रामकरु भजिसुवरु भक्तियलन्यदेवतेय ॥ ॥१६-१३ ॥

मुख्यफल वैकुंठ मुख्या । मुख्यफल महारादिलोका ।
मुख्यफल वैषयिकवेदरिदतिभक्तियुधिद ॥
रक्कसारिय भजिसुतले नि । दुःखनागु निरंतरदि मोरे ।
पौककवर बिड भक्तवत्सल भारतीशपित ॥ ॥१६-१४ ॥

व्याधियि पीडित शिशुविगे गु । डोदकव नेरददके औषध ।
तेदु कुडिसुव तायियोपादियलि सर्वज्ञ ॥
बादरायण भक्तजनके प्र । सादरूपकनागि भागव ।
तादियलि पेलिदनु धर्मार्थगळे फलवेदु ॥ ॥१६-१५ ॥

दूरदल्लिह पर्वत घना । कार तोर्पुदु नोळ्प जनरिगे ।
सारैगैय्यलु सर्पव्याघ्नगळिद भयविहुदु ॥
घोरतर संसारसौख्या । सारतरवेदरिदु नित्य र ।
मारमणनारधिसुवरदरिद बल्लवरु ॥ ॥१६-१६ ॥

कैसर घटगळ माडि बेसिगे । बिसिलोळिट्टोणगिसिदरदु घन ।
रसव तुंबलुबहुदे सर्वस्वतंत्र तानेब ॥
पशुपनरनेनेनु माळ्पा । नशनदानस्नान कर्मग ।
ळोसरि पोपुवु बरिदे देहायासवने कौट्टु ॥ ॥१६-१७ ॥

ऐरडु दीक्षेगळिहवु बाह्यां । तरवेनिप नामदलि बुधरिं ।
दरितु दीक्षितनागु दीर्घद्वेषगळ बिट्टु ॥
हरिये सर्वोत्तम क्षराक्षर । पुरुषपूजितपाद जन्मा ।
दरविदूर सुखात्म सर्वगनेदु स्मरिसुतिरु ॥ ॥१६-१८ ॥

हेयवस्तुगळिल्ल उपा । देयवस्तुगळिल्ल न्याया ।
न्यायधर्मगळिल्ल द्वेषासूये मोदलिल्ल ॥
तायितंदेगळिल्ल कमलद । लायताक्षने ऐनलु ईसुव ।
कायियंददि मुळुगगोडदे भवाब्धि दाटिसुव ॥ ॥१६-१९ ॥

मंदनादरु सरिये गोपी । चंदन श्रीमुद्रेगळ नल ।
विंद धरिसुत श्रीतुलसिपद्माक्षसरगळनु ॥
कंधरद मध्यदलि धरिसि मु । कुंद श्रीभूरमण त्रिजग ।
द्वंद्य सर्वस्वामि ममकुलदैववेने पोरेव ॥ ॥१६-२० ॥

प्रायधनमददिद जनरिगे । नायक प्रभुवेबि पूर्वदि ।
तायिपोट्टियोळिरलु प्रभुवेदेके करेयरेलै ॥
काय निन्ननु बिट्टु पोगलु । राय नीनेबुव प्रभुत्व प ।
लायनवनैदितु समीपदलिद्वरदु तोरु ॥ ॥१६-२१ ॥

वासुदेवैकप्रकारदि । ईशनेनिसुव ब्रह्म रुद्र श ।
चीश मोदलादमररेल्लरु दासरेनिसुवरु ॥
ई सुमार्गव बिट्टु सोहमु।पासनेय गैव नर देहज ।
दैशिक क्लेशगळु बरलवनेके बिडिसिकोळ ॥ ॥१६-२२ ॥

आ परब्रह्मनलि त्रिजग।द्व्यापकत्व नियामकत्व ।
स्थापकत्व वशत्त्व ईशत्वादिगुणगळिगे ॥
लोपविल्लेकप्रकार स्व।रूपवेनिपुवु सर्वकालदि ।
पोपुवल्लवु जीवरिगे दासत्वदोपादि ॥ ॥१६-२३ ॥

नित्यनूतन निर्विकार सु।हृत्तम प्रणवस्थ वर्णो ।
त्पत्ति कारण वाङ्मनोमय सामगानरत ॥
दत्त कपिल हयास्य रूपदि । पृथ् पृथक् जीवरोळगिहु प्र ।
वर्तिसुवनवरवर योग्यते कर्मवनुसरिसि ॥ ॥१६-२४ ॥

श्रुतिगळातन मातु विमल । स्मृतिगळातन शिक्षे जीव ।
प्रतति प्रकृतिगळेरडु प्रतिभेगळेनिसिकोळुतिहवु ॥
इतर कर्मगळेल्ल लकुमी।पतिगे पूजेगळेंदु स्मरिसुत ।
चतुरविध पुरुषार्थगळ बेडदिरु स्वप्नदलि ॥ ॥१६-२५ ॥

भूतळाधिपनाज्ञधारक । दूतरिगे सेवानुसारदि ।
वेतनव कोट्टवर संतोषिसुव तेरदंते ॥
मातरिश्चप्रियनु परम।प्रीतिपूर्वक सद्गुणंगळ ।
गायकर संतोषबडिसुव इहपरंगळलि ॥ ॥१६-२६ ॥

दीप दिवदलि कंडरादडे । लोपगै सुवराक्षण हरि स ।
मीपदल्लिरै नंदनाम सुनंदवेनिसुवुवु ॥
औपचारिकवल्ल सुजनर । पापकर्मवु पुण्यवेनिपुदु ।
पापिगळ सत्पुण्यकर्मवु पापवेनिसुवुवु ॥ ॥१६-२७ ॥

धनव संपादिसुव प्रद्रा।वणिकरंददि कोविदर मनै ।
मनेगळलि संचरिसु शास्त्रश्रवणगोसुगदि ॥
मननगैदुपदेशिसुत दु।र्जनर कूडाडदिरु स्वप्नदि ।
प्रणतकामद कोडुव सौख्यगळिहपरंगळलि ॥ ॥१६-२८॥

कारकक्रियद्रव्यविभ्रम।मूरु विधजीवरिगे बहु सं ।
सारकिवु कारणवेनिसुववु ऐल्ल कालदलि ॥
दूर ओडिसि भ्रामकत्रय । मारिगोळगागदले सर्वा ।
धारकन चितिसुतलिरु सर्वत्र मरेयदले ॥ ॥१६-२९॥

करणकर्मव माडिदरे वि।स्मरणेकालदि मातुगळिगु ।
त्तरव कोडदले सुम्मनिप्पनु जागरावस्थे ॥
करुणिसलु व्यापार माडुव । बरलु नाल्कावस्थेगळु परि ।
हरिसिकोळनेतके स्वतंत्रनु ताने ऐंबुवनु ॥ ॥१६-३०॥

युक्तिमातुगळल्ल श्रुतिस्मृ।त्युक्तमातुगळिवु विचारिसे ।
मुक्तिगिवु सोपानवेनिपुवु प्रतिप्रती पदवु ।
भक्तिपूर्वक पठिसुववरिगे । व्यक्ति कोडुव स्वरूपसुख प्रवि ।
विक्ररने माडुवनु भवभयदिंद बहुरूप ॥ ॥१६-३१॥

श्रीनिवासन सुगुणमणिगळ । प्राणमत वयुनाख्य सूत्रदि ।
पोणिसिद मालिकेय वाङ्मयंगे समर्पिसिद ॥
ज्ञानिगळ दृग्विषयवहुद । ज्ञानिगळिगे असह्य तोर्पुदु ।
माणिकव मर्कटन कैय्योळु कोट्ट तेरनंते ॥ ॥१६-३२॥

श्री विधीर विपाहिपेश श।चीवरात्मभवार्क शशि दि ।
ग्देव ऋषि गंधर्व किन्नर सिद्धसाध्यगणा ॥
सेवितपदांभोज तत्या।दावलंबिगळाद भकुतर ।
काव करुणासांद्र लक्ष्मीहृत्कुमुदचंद्र ॥ ॥१६-३३॥

आदरुशद गताक्ष भाषा । भेददिदलि करेयलदनु नि ।
षेधगैदवलोकिसदे बिडुवरे विवेकिगळु ॥
माधवन गुण पेळ्व प्राकृत । वादरेयु सरि केळि परमा ।
ह्लादबडदिप्परे निरंतर बल्ल कोविदरु ॥ ॥१६-३४॥

भास्करन मंडलव कंडु न । मस्करिसि मोदिसदे द्वेषदि ।
तस्करनु निदिसलु कुंदहुदे दिवाकरगे ॥
संस्कृत विदल्लेंदु कुहक ति । रस्करिसलेनहुदु भक्तिपु ।
रस्करदि केळ्वरिगे ओलिवनु पुष्कराक्ष सदा ॥ ॥१६-३५॥

पतितन कपालदोळु भागी । रथिय जलविरे पेयवेनिपुदे ।
इतर कविनिर्मित कुकाव्याश्राव्य बुधरिद ॥
कृतिपतिकथान्वितवेनिप प्रा । कृतवे ता संस्कृत वेनिसि स ।
दगतियनीवुदु भक्तिपूर्वक केळि पेळ्वरिगे ॥ ॥१६-३६॥

वेदशास्त्रसयुक्तिग्रंथग । लोदिकेळ्वदनल्ल संतत ।
साधुगळ सहवाससल्लापगळु मोदलिल्ल ॥
मोदतीर्थार्यर मतानुग । रादवर करुणदलि पेळ्दे र ।
माधव जगन्नाथवित्ठल तिल्लिसिददरोळगे ॥ ॥१६-३७॥

००००००००००००००००००००००००००००००००००००००